

EMLÉKEZTETŐ

Készült az MTA PB **Pedagógusképzési Albizottság**ának üléséről
Helyszín: Óbudai Egyetem, 1081 Népszínház u. 8. fszt. 45. tanácsterem
Időpont: 2012. május 17. 13 óra
Jelen vannak: a bizottság tagjai

Napirend: **A pedagógusképzés megújításának folyamata**

Pukánszky Béla megnyitja az albizottság ülését és felkéri Gáspár Mihályt, hogy tájékoztassa a jelenlévőket a pedagógusképzéssel foglalkozó minisztériumi csúcsbizottság munkájáról.

Gáspár Mihály, a pedagógusképzéssel foglalkozó csúcsbizottság elnöke, bemutatja a bizottság létrehozásához vezető körülményeket. Aggodalmának ad hangot a csúcsbizottság munkájáról kiszivárgott anyagokkal kapcsolatos visszajelzések miatt. A hozzá eljutott kérdések és vélemények középpontjában álló témakörökben ismerteti az események pillanatnyi állását. Sérelmezi, hogy a krediteloszlásokkal kapcsolatos vitákat, egyeztetéseket az államtitkár asszony idejekorán lezárta. Az államtitkár asszony álláspontja azonban a bizottság munkájának hatására elmozdult az összefüggő gyakorlati év során meghirdethető egyetemi kurzusok kapcsán, ugyanis hozzájárult ahhoz, hogy a képzőhelyek az összefüggő gyakorlatokat tutorálási, reflexiós kurzusokkal egészítsék ki. Ismerteti, hogy állásfoglalás született arról, hogy a szaktantárgyak felelősei az egyes szaktudományok lesznek, mindemellett a pedagógiai területet, illetve a tanárképzés összefogását továbbra is a tanárképző központok felügyelik majd. Aggodalmát fejezi ki azzal kapcsolatban, hogy a MAB-ban az ülés napjáig nem hoztak létre pedagógiai bizottságot, ezért féltő, hogy a tanárképzési programok akkreditálásakor, azok megítélésekor a szaktudományok képviselői hoznak majd döntést. Sérelmezi, hogy a képzés során megszerezhető 300 kreditnek várhatóan csupán hét százaléka fordítható a pedagógiai felkészítésre. Tájékoztat arról, hogy a 4+1, illetve az 5+1 képzések kombinációja is elképzelhető lesz, illetve arról, hogy körvonalazódnak látszik, hogy a kétféle képzés milyen intézménytípusban való tanításra készít majd fel: a 4+1 képzésben általános iskolai tanárok képzése folyik majd, akik általános és szakképző iskolákban vállalhatnak munkát. Az 5+1-es rendszerben szerzett középiskolai tanári végzettség mind az érettségit adó, mind az általános iskolákban való tanításhoz megfelelő lesz. A tervek szerint május hónapban várható a KKK-k elkészítése, melyet ősszel gyors akkreditáció követhet.

Az összefoglalót követő hozzászólások sorát *Falus Iván* kezdi meg, aki a megismert koncepcióval kapcsolatban a szakmai megfontolásokat hiányolja. Arra kéri a csúcsbizottság elnökét, hogy tegye világossá, milyen kutatási eredményekre, hagyományokra, trendekre, esetleg komparatív elvekre épül a tervezet. Hangsúlyozza, hogy azok közül az európai országok közül, melyek átálltak a ciklikusan osztott lineáris (bolognai) tanárképzésre, egyetlen egy sem tért vissza a duális képzésre. Sürgeti azoknak az elemzéseknek a nyilvánosságra hozatalát vagy elvégzését, melyek alapján érdemi vitát lehet folytatni arról, hogy pontosan miben különböz(ze)nek a 4+1 és 5+1-es képzés tananyag tartalmi. Értetlenül fogadja, hogy miközben minden európai országban a pedagógiai tantárgyak erősítésében látják a tanári minőség fokozásának lehetőségét, addig jelen esetben éppen a fordítottja tapasztalható. Az összefüggő gyakorlatokkal kapcsolatban szükségesnek tartja annak elemzését, hogy az összefüggő gyakorlat során elvégzendő feladatok vajon szolgálják-e a bemeneti

jellemzők és kimeneti elvárások közötti út megtételét. A háttéranyagok hiányában megalapozatlannak, szakmaiatlannak és az európai trendekkel összeegyeztethetetlennek tartja az anyagot.

Faragó Magdolna emlékeztet a bolognai rendszer bevezetését megelőzően végzett kutatásaira, melyek az akkori tanárképzési szisztéma hibáinak feltárására irányultak. Úgy véli a jelenleg bevezetni kívánt rendszerben kódolva van a régi hibák ismételt megjelenése. Hangsúlyozza, hogy figyelembe kellene venni a foglalkoztathatóság és a gazdaságosság elveit is, melyek a minél rugalmasabb, minél több be- és kimeneti csatornát kínáló képzési szerkezettől várható. Úgy véli, pontosan definiálni kell a szaktanár és szakterületi szakember (pl. matematika tanár és matematikus), valamint a 4+1 és 5+1 éves képzés közötti különbségeket. Javasolja, hogy a tanárok és a szakterületi szakemberek képzésének első 60 kreditje megegyező legyen és maradjanak meg a 10 kreditnyi tanári előképzési tantárgyak, melyek szabadon választhatóként felvehető, továbbá a szakmódszertanokat a szakterületi kreditekhez számítsák.

Kurtán Zsuzsa úgy véli, az új elképzeléseknek magasabb nyelvi elvárásokat kellene támasztaniuk a diploma megszerzésének feltételeként. A C típusú komplex nyelvvizsga mellett szükségesnek tartaná a szakterülethez, a tudásszerzéshez kapcsolódó nyelvismeret fejlesztését is a felsőoktatásban töltött évek alatt.

Gáspár Mihály a Kurtán Zsuzsa által elmondottakra reagálva észrevételezi, hogy a hallgatók nyelvtudásának fejlesztése differenciáltan, számos módon megoldható az oktatói hatáskörön belül. Falus Iván észrevételeire válaszul megfogalmazza, hogy a körvonalazódó pedagógusképzési koncepció nem mentes a megfontolásoktól, csupán a koncepció nem egyezik az albizottság az anyagot vitató tagjainak elképzeléseivel.

Gombocz János megerősítve Gáspár Mihály szavait hangsúlyozza, hogy az elképzeléseknek van tudományos alapja, ugyanis a bolognai folyamat sértettjei a tanárképzés területén a főként a szaktudományok voltak, amelyek képviselői ezúttal komoly szakmai anyagokkal befolyásolják az események alakulását. Ezeknek az előkészítő anyagoknak az elkészítésébe a pedagógusképzési szakemberek nem lettek bevonva.

Bárdos Jenő úgy látja, hogy az 5+1-es képzés teljesen idegen a magyar hagyományoktól, valamint nem látja biztosítottak, hogy számottevő tudástöbbletet hozhat a képzés meghosszabbítása. Úgy gondolja, hogy a tantárgy-pedagógiák kiüresedtek, néhány területtől eltekintve kidolgozatlanok és ebben a szaktudományok felelősségét hangsúlyozza. Úgy véli, hogy a nyelvtudás fejlesztését szolgálná, ha a szakpárok egyike minden esetben – de legalább a magyar szak mellett – idegen nyelv lenne. A szaktudás és a nyelv összekötését kiemelten fontosnak tartja.

Estefánné Varga Magdolna anatómiai ismeretek nélküli műtéthez hasonlatosnak tartja, ha a tanárjelöltek pedagógiai-pszichológiai szempontból felkészületlenül kezdik meg az összefüggő gyakorlatukat. A tervezetben szereplő pedagógiai-pszichológiai tantárgyakra fordítható arányt veszélyesen alacsonynak tartja.

Tóth Béláné annak a benyomásának ad hangot, hogy a tervezettel kapcsolatos kritikák valójában az államtitkár személyére, személyes szerepének felnagyítására irányulnak, holott számos tényező – többek között a Szárny és teher című munka, a Bolyai Társaság rendezvényei – megmutatták a

bolognai rendszer törésvonalait. Az 5+1-es szerkezet a csúcsbizottság munkájának eredménye. Válaszolva Bárdos Jenő észrevételére elmondja, hogy számos igen jól kidolgozott szakmódszertan van többek közt például a művészetek, a sport területén is.

Kotschy Beáta azt az ellentmondást emeli ki, hogy ha a gyakorlat éve a pedagógikumé, akkor miért kívánnak a szaktárgyak képviselői beleszólni ennek alakításába. Mivel a minőség biztosítása a tanárképző központok feladata marad, ezért nem mondhatnak le annak felügyeletéről sem. Kiemeli és elfogadhatatlannak tartja, hogy a tervezet a tanári szakdolgozatok készítésében mellékszereplőként kezeli a pedagógiai-pszichológiai terület képviselőit a szaktárgyak képviselőivel szemben.

Pukánszky Béla megoldásnak látná, ha a gyakorlati évből visszakerülhetnének kreditek a pedagógiai-pszichológiai tantárgyak csoportjához, melynek bővítését az Iker-féle javaslat bázisán tárgyalja.

Az albizottság határozatot fogad el, melyben a tagok 13 igen, három tartózkodás és két ellenszavazat mellett állást foglalnak Pukánszky Béla javaslata mellett. Kéri a csúcsbizottság jelen levő elnökét, a csúcsbizottságban tolmácsolja, hogy a Pedagógusképzési Albizottság nélkülözhetetlennek tartja pályaszocializációra irányuló, reflexiós, stb. pedagógiai-pszichológiai kurzusokat az összefüggő gyakorlat idején, melyek kreditértékét a gyakorlat kreditértékéből vennék el.

Pais Ella Regina hozzászólásában felhívja a figyelmet arra, hogy a szakmai tanárképzésről egyetlen szó sem esett. A néhány hete kidolgozott szakmai tanárképzéssel kapcsolatos javaslatokat a tervezet kialakításában figyelmen kívül hagyták és jelen fórumon sem tárgyalják. Kéri a megfogalmazott javaslatok figyelembe vételét.

Sáska Géza távlati gondolkodást javasol. Úgy véli, hogy a bolognai rendszerben komoly veszteségeket szenvedett szaktudományok most az indokoltnál jóval nagyobb arányban követelnek részesedést a tanárok képzésében. Ugyanakkor prognosztizálja, hogy néhány éven belül kiegyensúlyozódás várható, ezért érdemes előre gondolkodni arról, mit képviseljen az albizottság.

Pukánszky Béla felkéri Sáska Gézát, hogy tartson előadást az albizottság következő ülésén, továbbá javasolja, hogy az albizottság következő ülését szeptember 20-án 13 órai kezdettel tartsa. Az elnök zárja az ülést.

Budapest, 2012. május 17.

Az emlékeztetőt készítette Fűzi Beatrix és Suplicz Sándor. Jóváhagyta: Pukánszky Béla